

Asia: VN/24353/2024

HE eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTV kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi.

Katsomme, että eurooppalaisessa viitekehyksessä medianvapausasetus on hyvin perusteltu ja vastaa tilanteisiin, joissa median sananvapaus, riippumattomuus ja monimuotoisuus ovat uhattuina. Vapaa, toimitusvastuullinen media kuuluu demokratian perusedellytyksiin ja tuemme vahvasti sitä, että tästä halutaan niin EU-tasolla kuin Suomessakin pitää kiinni.

Samaan aikaan on todettava, että Suomessa tilanne on median sananvapauden ja riippumattomuuden näkökulmasta verrattain hyvä. Onkin perusteltua noudattaa asiassa minimisääntelyn periaatetta ja välttää kotimaiselle media-alalle uudesta sääntelystä koituvia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Suomessa on median riippumattomuuden pohjana hyvä sääntely sananvapaudesta joukkoviestinnässä ja vahva itsesääntely Julkisen sanan neuvoston kautta, kuten esityksessä on perustellusti huomioitu.

Pääpiirteissään hallituksen esitys on nähdäksemme hyvä ja perusteltu, muutamia huomioita haluamme esittää jatkovalmisteluun sekä medianvapausasetuksen soveltamisesta ja kehittämisestä jatkossa käytävään keskusteluun:

- Medianvapausasetuksen 2 artiklassa määriteltyjen ”viranomaisen tai julkisen tahon” ja ”valtion mainonnan” määritelmät ovat aika laajat, harkittavaksi ehdotammekin, tulisiko näitä rajata ja täsmentää. Samaan aikaan medianvapausasetuksen tarkoittama mainonta on esimerkiksi MTV:n

tapauksessa verrattain vähäistä. Vaarana onkin, että syntyy uusi hallinnollinen velvoite, joka työllistää ja siten aiheuttaa kustannuksia suhteettoman paljon verrattuna raportoinnista saatavaan yhteiskunnalliseen hyötyyn. Onkin yhä syytä pohtia mahdollisimman selkeää ja yksinkertaista tapaa toteuttaa velvoite. Esimerkiksi kansallinen hankintatietovaranto, jossa julkaistaan eri julkisyhteisöjen ostolaskutiedot ml. mainonnan ostot, voisi nähdäksemme olla kannatettava, selkeä ja läpinäkyvyyttä lisäävä tapa toteuttaa velvoite.

- Lähdesuojan osalta pidämme lähdesuojaan oikeutettujen henkilöiden piirin pientä laajentumista medianvapausasetuksen artiklan 4 myötä kannatettavana. Lähdesuojan murtamista ei tule mahdollistaa yhtään laajemmin kuin mediavapausasetus edellyttää.

- Mahdollisten yrityskauppatilanteiden sääntelyssä on syytä määritellä, milloin media-alan yrityskauppatilanne on sellainen, jolla katsottaisiin voivan olla vaikutusta median moniarvoisuuteen ja riippumattomuuteen. Kun jatkossa yrityskaupasta tulee ilmoittaa sekä KKV:lle että Traficomille, on syytä varmistaa, että kummankin viranomaisen toimivalta on selkeästi määritelty ja päätöksentekomenettelyt ovat mahdollisimman selkeitä ja jouhevia, jotta ne eivät synnytä tosiasiallista estettä yrityskauppatilanteisiin. Uusien tehtävien yhteydessä on huomioitava myös viranomaisen resursointi.

- Eurooppalainen medianvapausasetus ottaa kantaa yleisömittaukseen ja asia onkin noteerattu myös hallituksen esitysluonnoksessa. Euroopassa media-alalla on käytössä vakiintuneet yleisömittausjärjestelmät. Alan yhteistyöllä on varmistettu, että käytetyt yleisömittausmenetelmät ja kerätyt tiedot ovat luotettavia ja tarkkoja. Vastaavasti kansainvälisillä jättitoimijoilla, kuten verkkoalustoilla on sekä keinoja että kilpailukannustimia toimia mediatoimialan käytänteiden vastaisesti. Moni alustatoimija suorittaa mittauksensa pitäen menetelmänsä ja laajalti tietojakin salassa ja vaikka tietoja saisi, niihin ei liity kolmannen osapuolen valvontaa ja/tai auditointia. Tämä avoimuuden ja todentamisen puute on omiaan vaikuttamaan media-alan kestävyteen ja elinkelpoisuuteen. Euroopan unioni on käsitellyt tätä ongelmaa kahta kautta. Digimarkkinasäädöksessä otetaan käyttöön tehokkaimpia portinvartijoita koskevia yksityiskohtaisia velvoitteita. Eurooppalaisessa medianvapausasetuksessa taas vahvistetaan keskeiset periaatteet, joilla varmistetaan, että kaikki mittausjärjestelmät noudattavat samoja korkeita laatustandardeja ja että mediapalvelujen tarjoajat voivat saada yleisömittaustietoja kaikilta asiaankuuluvilta toimijoilta. Eurooppalaisessa medianvapausasetuksessa mainitut periaatteet yleisömittauksen avoimuudesta, puolueettomuudesta, osallistavuudesta, oikeasuhteisuudesta, syrjimättömyydestä, todennettavuudesta ja vertailtavuudesta ovat tärkeitä. Tässäkin yhteydessä haluammekin muistuttaa huomioimaan kotimaisen median ja kansainvälisten alustajättien pelikentän tasapuolisuuden myös medianvapausasetusta koskevassa toimeenpanossa, jatkotyössä ja -keskusteluissa. Medianvapausasetus ei esimerkiksi saa missään olosuhteissa poistaa alustatoimijoilta digimarkkinasäädöksen velvoitteita.

Aherto Suvi
MTV Oy